

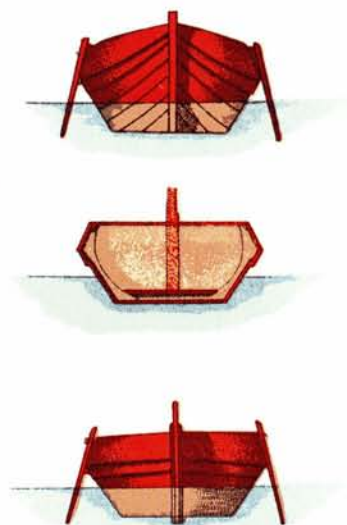
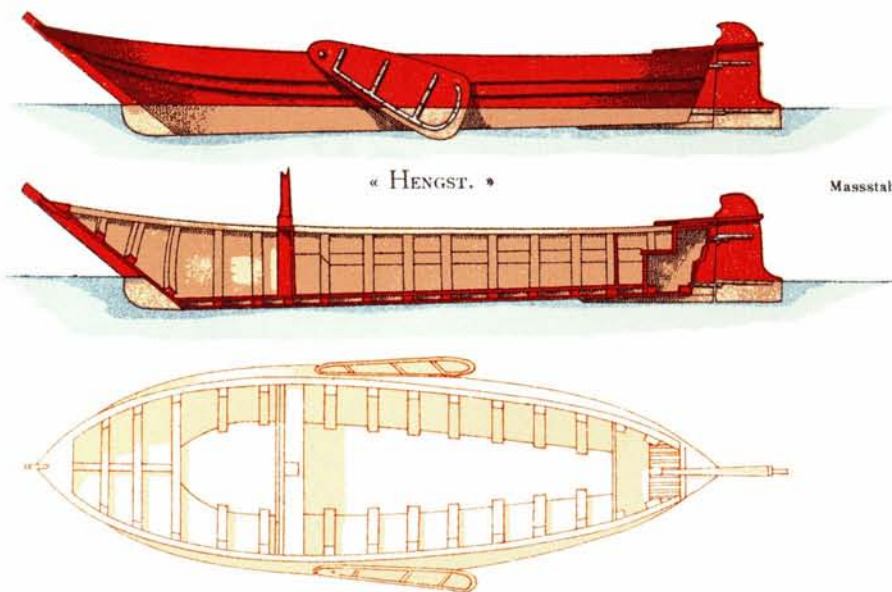
De laatste steekhengst gered

TEKST EN FOTO'S EVERT BRUINEKOOL
EN PETER HAMER.

In Kortenhoef is vrijdag 31 oktober 2008 de laatst overgebleven houten steekhengst van Nederland uit het water getakeld. Het scheepje lag al sinds een aantal jaren weg te rotten in een sloot aan de Kortenhoefse dijk, tussen de werven van Piet Dekker en Peter Schouten. Het dek en de roef waren ingestort, gras en varens groeiden uit de naden. Het zou niet lang meer duren voor het volledig met de oever van de sloot zou vergroeien. Nog in 1994 was door de Stichting Behoud Hoogaars in hun blad 'Consent' een oproep geplaatst om het schip te redden, maar zonder enig resultaat. Tot twee jaar geleden.

In 2007 is door een stel enthousiastelingen, onder begeleiding van scheepsbouwers Peter Schouten en Cees Droste, een stel pompen in het wrak gehangen om te zien of er nog leven in zat. En na een dag pompen kwam er beweging in. Dat was de aanzet tot een echt reddingsplan. Begin 2008 is er vanuit de Stichting Behoud Hoogaars een aanvraag voor hulp naar het Prins Bernhard Cultuurfonds gegaan, die, niettegenstaande de onzekerheid van succes, werd gehonoreerd met een subsidie voor de berging en het

Tekening hengst uit het boek van E. van Konijnenburg.

in tekening brengen van het schip. 'Dit is een unieke gelegenheid om dit bijzondere schip voor de toekomst te behouden', stelt scheepsrestaurateur Piet Dekker. 'We zijn nog net op tijd. Het schip was gezonken en als er nu niets wordt gedaan, hoeft het niet meer.'

Steekhengsten werden tot circa 1950 gebruikt in het noordelijk gedeelte van de Scheldedelta, de Brielse Maas en het Haringvliet. De naam is afgeleid van de visserij met de zalmsteek, een lange rij aan palen opgehangen netten en fuiken die dwars in de rivier werden gezet. Over de steekhengst is overigens weinig bekend. Het type is beschreven door G.J. Schutten in *Verdwenen schepen*, (Zutphen 2004). Ook E. van Konijnenburg noemt in *De Scheepsbouw vanaf zijn oorsprong*, (Brussel 1913) de steekschuit en de gewone hengst. Te oordelen naar de afmetingen heeft onze steekhengst het meest weg van deze laatste. Uitgebreide informatie over de steekvisserij en het gebruik van deze schepen is al eerder door Schutten gepubliceerd zijn artikel *Hengsten, niet alleen in Zeeland* in *SdZ* 1997.9. Daarin maakt hij ook melding van gesprekken met oud-vissers die deze schepen nog gekend hebben. Maar nog niet eerder was er gelegenheid een origineel exemplaar op te meten en volledig in tekening te brengen.

Dankzij de PBC subsidie en de belangeloze medewerking van Peter Schouten en Gerrit Schutten is het schip geborgen, opgemeten en geconserveerd in de huidige staat. De eventuele restauratie moet wachten tot het daarvoor benodigde bedrag bijeengebracht is. De kosten daarvan zullen in de orde van anderhalve ton zijn. Maar eerst moet de geschiedenis worden uitgezocht en gedocumenteerd, een karwei waarmee iedere restauratie begint en dat veel geduld en een flinke dosis geluk vraagt.

Dat deze steekhengst, ondanks de ernstige ver-

waarlozing van de afgelopen vijftien jaar, nog niet is vergaan is te danken aan het feit dat de huid rondom in een beschermend doodskleed van verzinkt blik is gehuld. Een dergelijke bekleding werd veel toegepast als schepen in slechte staat verkeerden en reparatie van het houtwerk te duur was. Toch is zelfs dat omhulsel nu niet meer voldoende. Het uit het water takelen was een riskante klus en daarom werden eerst langs- en dwarsverstevigingen aangebracht.

Kort nadat het schip op de wal stond is het opgemeten en op transport gegaan naar Zeeland, waar verdere ontwikkelingen worden afgewacht. Een uniek stukje maritieme historie is daarmee voorlopig behouden.

Nadere informatie over de geschiedenis is zeer welkom. PHamer461@cs.com tel. 0610 832 042

Een tros van voor- naar achtersteven moet zorgen voor langsverband. Onder: Dankzij aangebrachte dwarsverstevigingen kan de steekhengst uit het water worden gehesen door Peter Schouten.

